

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego Wyborców (...)
od uchwały nr (...)/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 09 września 2019 r.
w sprawie oddalenia odwołania od uchwały nr (...)/2019 Okręgowej Komisji w P. w
sprawie odmowy rejestracji listy kandydatów na posłów Komitetu Wyborczego
Wyborców (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 12 września 2019 r.,

skargę oddala.

UZASADNIENIE

W dniu 3 września 2019 r. przed Okręgową Komisją Wyborczą w P. (dalej OKW) stawiła się osoba upoważniona przez pełnomocnika Komitetu Wyborczego Wyborców (...) dokonując zgłoszenia listy kandydatów na posłów w okręgu wyborczym nr (...) w wyborach do Sejmu zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.

Do zgłoszenia dołączono 510 arkuszy zawierających zadeklarowaną przez osobę upoważnioną liczbę 5.516 podpisów popierających zgłoszenie listy kandydatów na posłów.

OKW, po rozpatrzeniu zgłoszenia oraz przeliczeniu i ostemplowaniu arkuszy podpisów poparcia, wydała 3 września 2019 r. potwierdzenie zgłoszenia listy kandydatów na posłów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

W trakcie weryfikacji list podpisów poparcia dostrzeżono m.in. przypadki:

- posługiwania się niepełnym adresem,
- posługiwania się tymi samymi numerami PESEL przez różnych „podpisujących” lub posługiwania się błędnymi numerami PESEL,
- powielania się nazwisk (tych samych),
- widocznego korzystania ze zbiorów danych (zachowana kolejność roczników urodzenia),
- niewskazania okręgu wyborczego,

jak również innych uchybień przy sporządzaniu list poparcia.

W związku z tymi okolicznościami OKW podjęła w godzinach wieczornych 3 września działania na podstawie art. 217 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 684; dalej: Kodeks wyborczy), które postanowiła kontynuować w dniu 4 września od godziny 13⁰⁰ z zastosowaniem systemu „Źródło”. W wyniku postępowania wyjaśniającego OKW ustaliła przypadki nieprawidłowości przy udzielaniu poparcia, które polegały na:

- posługiwaniu się błędnym, niepełnym, nieaktualnym adresem wyborcy lub innym niż ujęty w rejestrze wyborców (326 osób),
- udzieleniu poparcia przez wyborców spoza okręgu wyborczego nr [...] (127 osób),
- podaniu błędnego lub nieczytelnego numeru PESEL (77 osób),
- nieczytelnym wpisaniu imienia, nazwiska lub braku którejś z tych danych (25 osób),
- powtarzaniu się nazwisk i danych osobowych (22 osoby),
- braku czynnego prawa wyborczego (2 osoby nieletnie w dacie udzielania poparcia),
- braku numeru okręgu wyborczego, w którym wyborcy udzielają poparcia zgłaszanej liście kandydatów na posłów na 16 arkuszach wykazów poparcia (205 podpisów),
- zgonie wyborcy – dwie osoby (arkusze nr 108 i 376).

Po przeprowadzeniu czynności sprawdzających, na posiedzeniu w dniu 5 września 2019 r. OKW ustaliła, iż liczba prawidłowo udzielonych podpisów poparcia zgłaszanej liście kandydatów na posła w okręgu wyborczym nr (...) wynosi w

związku z tym 4.710 i podjęła uchwałę nr (...)/2019 z 5 września 2019 r. w której odmówiła rejestracji listy kandydatów na posłów, zgłoszonej w okręgu wyborczym nr (...) przez Komitet Wyborczy Wyborców (...), z powodu niespełnienia wymogu określonego w art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego (5.000 podpisów poparcia pod listą).

6 września 2019 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej Komisji Wyborczej (dalej PKW) odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców (...) do zgłoszenia listy kandydatów na posła, w którym wniesiono o rejestrację listy kandydatów tego Komitetu i ponowną weryfikację podpisów poparcia przez OKW.

Po rozpatrzeniu odwołania, PKW dokonała weryfikacji ustaleń OKW w wyniku której uznała za prawidłowe 72 podpisy, które uprzednio zostały zakwestionowane. Wciąż jednak na listach poparcia Komitetu Wyborczego Wyborców (...) widniało mniej niż wymagane minimum 5 000 podpisów. W związku z powyższym PKW oddaliła odwołanie uchwałą nr (...)/2019 z 9 września 2019 r., którą Komitet Wyborczy Wyborców (...) (Skarżący) zaskarżył w dniu 11 września 2019 r. do Sądu Najwyższego na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego. Tego samego dnia, swoje stanowiska w związku ze skargą przedstawiła Państwowa Komisja Wyborcza oraz Okręgowa Komisja Wyborcza w P.. Oba organy wnosiły o oddalenie skargi. Podkreślenia wymaga okoliczność, że pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego Wyborców (...) składając skargę nie dołączył do niej stosownego pełnomocnictwa. Dokument stwierdzający status pełnomocnika przedstawiła dopiero Państwowa Komisja Wyborcza, umożliwiając tym samym rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 218 § 3 w zw. z art. 218 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego na postanowienie PKW wydane w sprawie odwołania od postanowień OKW, o których mowa w art. 215 § 3-5, art. 216 § 2 i art. 217 § 2 Kodeksu wyborczego, przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w składzie 3 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, i wydaje orzeczenie w sprawie skargi w terminie 2 dni, które ma charakter ostateczny.

Na wstępie należy zauważyć, że skarga z art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego przysługuje na postanowienie PKW. Jednocześnie jednak, rozstrzygnięcia podejmowane przez organ kolegialny zapadać muszą w formie uchwały. Z tego też względu należy przyjąć, że postanowienie PKW, na które przysługuje skarga do Sądu Najwyższego stanowi treść uchwały tegoż organu.

Sądowa kontrola postanowień PKW została wprowadzona do Kodeksu wyborczego w art. 218 § 3 w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 lipca 2012 r., sygn. K 14/12 (OTK ZU nr 7/A/2012, poz. 82), w którym badano konstytucyjność ówczesnego brzmienia art. 218 § 2 Kodeksu wyborczego, wyłączającego dopuszczalność zaskarżenia postanowień PKW na drodze sądowej. Trybunał Konstytucyjny orzekł wówczas, że konstytucyjne gwarancje prawa do sądu wymagają, by możliwa była sądowa kontrola decyzji PKW o odmowie rejestracji kandydata na podstawie stwierdzonego braku prawa wybieralności. Tak też prawo zaskarżenia decyzji PKW pojmował Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie poprzedzającym wejście w życie art. 218 § 3 (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 października 2015 sygn. III SW 90/15). Nowelizacja wprowadzająca ten przepis rozszerzyła zakres decyzji PKW, od których przysługuje skarga do Sądu Najwyższego, poza to, co wymagane jest przez standard konstytucyjny. Nie zmienia to jednak faktu, że kognicja Sądu Najwyższego w sprawach zainicjowanych na podstawie art. 218 § 3 musi odpowiadać zarówno specyfice prawa wyborczego, jak i specyfice kognicji Sądu Najwyższego.

Kontrola postanowień PKW dokonywana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu zainicjowanym skargą na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego stanowi zatem gwarancję poszanowania konstytucyjnych praw obywateli w procesie wyborczym. W związku z brakiem dalszych uregulowań tej skargi w Kodeksie wyborczym, zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c., do postępowania nieprocesowego wszczętego skargą z art. 218 § 3 stosowane muszą być odpowiednio przepisy o procesie, w tym art. 398¹³ k.p.c. według którego Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, z urzędu biorąc pod rozwagę nieważność postępowania. W rozpatrywanym przypadku, podstawą skargi do Sądu Najwyższego jest art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego, zaś granice zaskarżenia zasadniczo określone są w treści

skargi, przy czym zarzuty sformułowane w skardze muszą być wystarczająco precyzyjne. Jednocześnie jednak specyfika postępowania przed Sądem Najwyższym przesądza m.in. o tym, że Sąd Najwyższy w zasadzie nie może dokonywać weryfikacji ustaleń faktycznych dokonywanych przez komisje wyborcze.

W skardze na postanowienie PKW z dnia 9 września 2019 r. nr (...)/2019 w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców (...) od uchwały OKW Skarżący sformułował dwa rodzaje zarzutów prawnych.

Po pierwsze, zakwestionował przyjęty przez organy wyborcze sposób wykładni niektórych wskazanych w skardze przepisów Kodeksu wyborczego. Po drugie, zarzucił OKW naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego określających tryb postępowania tego organu w sytuacji zaistnienia uzasadnionych wątpliwości co do prawidłowości danych zawartych w wykazie podpisów popierających listę kandydatów, bądź wiarygodności tych podpisów (art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego).

Ponadto Skarżący zarzucił PKW nierzetelność oraz brak obiektywizmu skutkiem czego zakwestionowano poparcie wyborców ze względu na nieczytelność numerów PESEL, podpisów lub adresów.

W ocenie Sądu Najwyższego zarzuty sformułowane w skardze Komitetu Wyborczego Wyborców (...) nie zasługują na uznanie.

Stawiając zarzut przyjęcia błędnej wykładni przepisów Kodeksu wyborczego Skarżący zakwestionował wykładnię art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 210 § 2 oraz art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego dokonaną przez PKW, zgodnie z którą: „wyborca składający podpis na liście poparcia dla kandydatów danego komitetu w danym okręgu musi być wpisany w dacie składania podpisu do rejestru wyborców w danym okręgu”. Uzasadniając swoje stanowisko Skarżący podkreślał, że ani z dyspozycji art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego, ani z pojęcia „stałego zamieszkania” zawartego w art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego nie wynika, że adres podany na liście poparcia danego kandydata na posła powinien być potwierdzony wpisem do rejestru wyborczego. Zdaniem Skarżącego, w momencie składania podpisu pod listą kandydatów istotne znaczenie ma wyłącznie adres stałego zamieszkania, bez względu na to, w rejestrze którego okręgu wyborczego figuruje osoba udzielającego poparcia takiej liście. Ujęcie w rejestrze ma znaczenie – w ocenie Skarżącego –

wyłącznie w momencie głosowania. Przedstawiona przez Skarżącego wykładnia art. 209 § 2 i 3 w zw. z art. 210 § 2 oraz art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego odnosi się także do kwestionowanego w skardze naruszenia art. 18 w zw. z art. 209 § 2 oraz art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego.

Ustosunkowując się do powyższego Sąd Najwyższy przypomina, że zgodnie z art. 210 § 1 Kodeksu wyborczego poparcie listy kandydatów na posłów musi być udzielone przez co najmniej 5000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Dyspozycja przywołanego przepisu wskazuje nie tylko warunki, które należy spełnić, aby skutecznie udzielić poparcia danej liście kandydatów (stałe zamieszkiwanie w danym okręgu oraz złożenie podpisów w sposób określony w art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego), ale przesądza, że poparcia tego może udzielić jedynie wyborca. To znaczy, że poparcie starań podejmowanych przez osoby zamierzające realizować swoje bierne prawa wyborcze może być udzielone wyłącznie przez osoby, które legitymują się prawem wybierania.

Nie wystarczy zatem, że osoba składająca podpis na liście kandydatów ujawni prawidłowo swoje dane oraz miejsce stałego zamieszkania w danym okręgu. Konieczne jest potwierdzenie, że osoba ta może skutecznie udzielić takiego poparcia. Zaproponowana przez Skarżącego metoda wykładni art. 209 § 2 i 3 w związku z art. 210 § 2 oraz art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego jest błędna. Skarżący nie uwzględnia bowiem, że wskazane przepisy posługują się konsekwentnie pojęciem „wyborcy”, czyli osoby mającej prawo wybierania. Skarżący powołuje w skardze art. 18 Kodeksu wyborczego zarzucając PKW wadliwą jego wykładnię, nie dostrzega jednak, że to właśnie w § 1 tego przepisu ustawodawca jednoznacznie przypisał status wyborcy tylko tym osobom, którym przysługuje prawo wybierania. Osoby te ujmowane są w stałym rejestrze wyborców stosownie do miejsca swojego stałego zamieszkania na obszarze gminy. Prowadzenie takiego rejestru – wykorzystującego dane z ewidencji ludności (art. 18 § 2 Kodeksu wyborczego) – służyć ma potwierdzeniu posiadania czynnego i biernego prawa wyborczego (art. 18 § 5 Kodeksu wyborczego). Weryfikacja statusu wyborcy możliwa jest wyłącznie na podstawie ustawowo określonego rodzaju rejestru – stałego rejestru wyborców (art. 18 Kodeksu wyborczego). To, czy ktoś figuruje w rejestrze odpowiednim dla swojego stałego miejsca zamieszkania, ma w tym kontekście znaczenie

podstawowe. Przyjęcie innego rozumienia pojęć stosowanych konsekwentnie przez ustawodawcę prowadziłyby do wewnętrznie sprzecznego i niedopuszczalnego oderwania statusu wyborcy od faktu posiadania przez daną osobę praw wyborczych i związania statusu wyborcy z przesłanką stałego zamieszkiwania określoną jedynie na podstawie oświadczenia danej osoby.

Warto zauważyć, że sam Skarżący dostrzega znaczenie instytucji rejestru wyborców, jako umożliwiającej weryfikację czynnego prawa wyborczego osoby biorącej udział w głosowaniu. Z niezrozumiałych przyczyn – być może z uwagi na brak rozróżnienia rejestru (art. 18 Kodeksu wyborczego) od spisu wyborców, o którym stanowi art. 28 § 1 Kodeksu wyborczego – Skarżący wykluczył jednak stosowanie tego rejestru do weryfikacji statusu prawnego osób, które mają skutecznie udzielić poparcia listy kandydatów. Tego rodzaju wykładnia Kodeksu wyborczego nie znajduje jednak żadnych uzasadnionych podstaw, również w powoływanych przez Skarżącego rozstrzygnięciach sądów administracyjnych. Potwierdzają one jedynie, że stały rejestr wyborców nie służy weryfikacji miejsca stałego zamieszkania danej osoby (centrum jej interesów życiowych) ale weryfikacji prawa wybieralności. Ta właśnie okoliczność jest konieczną przesłanką udzielenia skutecznego poparcia listy kandydatów na posłów.

Dla oceny formułowanego w skardze zarzutu błędnej wykładni przepisów Kodeksu wyborczego istotne znaczenie ma również stała i ugruntowana praktyka ich stosowania przy okazji wyborów parlamentarnych odbywających się w minionych latach oraz to, że zasady zgłaszania list kandydatów na posłów, w tym szczegółowe regulacje dotyczące prawidłowego sporządzania wykazu podpisów poparcia (w tym obowiązku czytelnego wpisywania wszystkich danych wyborcy) zostały podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej PKW w „Informacji o zasadach i sposobie zgłaszania list kandydatów na posłów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.” (ZPOW-611-117-19) w dniu 10 sierpnia 2019 r. Na stronie internetowej PKW dostępne są również wytyczne PKW, zawierające szczegółowy opis procedury związanej z przyjmowaniem zgłoszeń list kandydatów na posłów i sprawdzania wykazu podpisów poparcia (uchwała PKW Nr 85/2019 z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych

dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.).

Niezależnie zatem od prezentowanej w skardze błędnej oceny zasad zgłaszania list kandydatów na posłów, szczegółowe wskazania co do sposobu ich prawidłowego przygotowania były upublicznione i dostępne dla wszystkich podmiotów biorących udział w tej procedurze. To znaczy, że reguły działania, potwierdzone przez uprawniony organ wyborczy w związku z realizowaniem jego ustawowych zadań (por. art. 160 § 1 oraz art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego), miały zastosowanie w odniesieniu do wszystkich podmiotów ubiegających się o zarejestrowanie list kandydatów na posłów. Kwestionowanie tych reguł z uwagi na brak spełnienia przez Skarżącego wymogów ustawowych w taki sposób, który odnosił się do pozostałych komitetów wyborczych, i który miał zastosowanie przy weryfikacji zgłaszanych przez te komitety list kandydatów na posła, oznacza, że Skarżący domaga się obecnie zastosowania w jego przypadku zupełnie innych zasad, wywiedzionych ze – skądinąd niedopuszczalnej – interpretacji przywoływanych w skardze przepisów Kodeksu wyborczego. W oczywisty sposób żądanie takie musi zostać uznane za bezpodstawne. Przychylenie się do niego prowadziłoby w szczególności do naruszenia zasady równości wobec prawa.

Sąd Najwyższy nie podzielił również zarzutu Skarżącego, który odnosił się do okoliczności prowadzenia postępowania weryfikacyjnego na podstawie art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że z wyjaśnień przedłożonych przez OKW oraz PKW wynika, że pełnomocnik Skarżącego został poinformowany o rozpoczęciu weryfikacji, o której mowa w art. 217 Kodeksu wyborczego. Sąd Najwyższy nie dysponuje danymi pozwalającymi na poczynienie w tej mierze ustaleń faktycznych, co pozostaje zresztą poza zakresem kognicji Sądu Najwyższego. Z brzmienia dyspozycji art. 217 § 1 zd. 2 Kodeksu wyborczego wynika, że uruchomienie procedury weryfikacyjnej następuje na podstawie uchwały okręgowej komisji wyborczej, której podjęcie winno być przynajmniej odnotowane w protokole z czynności podejmowanych przez OKW, podobnie jak fakt

powiadomienia o tym osoby zgłaszającej listę. Sąd Najwyższy stwierdza, że nawet ewentualne uchybienia formalne we wspomnianym zakresie nie mogłyby mieć wpływu na poprawność samego procesu weryfikacji podpisów ze względu na obiektywny charakter stwierdzonych uchybień (nieczytelność danych, dane osób zmarłych).

Skarżący nie przedstawił też argumentów, które by przemawiały za sformułowanym w skardze zarzutem braku transparentności działania OKW. Nie wykazał również, jakoby polecenie PKW z dnia 4 września 2019 r., nakazujące ponowną weryfikację prawidłowości podpisów popierających listy kandydatów na posłów, miało zastosowanie tylko do wybranych komitetów wyborczych. Skarga nie precyzuje też tego, w jakim zakresie okoliczności te mogły wpłynąć na rozstrzygnięcie o odmowie rejestracji listy kandydatów. Należy natomiast zaznaczyć, że podstawą tej odmowy ze strony OKW, a następnie oddalenia odwołania od tej uchwały przez PKW, było stwierdzenie braku wymaganej liczby podpisów poparcia na liście kandydatów na posła. Potwierdzenie tej okoliczności nastąpiło już po ponownej weryfikacji prawidłowości podpisów na liście, dokonanej w dniu 4 września 2019 r., czego Skarżący nie zakwestionował.

Nieuzasadniony jest również stawiany w skardze zarzut nierzetelności i braku obiektywizmu PKW w przypadku kwestionowania podpisów figurujących przy nieczytelnych danych osobowych wyborcy. Zdaniem Skarżącego stanowi to przejaw dyskryminacji ze względu na wiek lub niepełnosprawność. Należy zauważyć, że już sam sposób sformułowania zarzutu czyni go bezpodstawnym. Z samej, teoretycznej możliwości nieczytelnego podania danych na karcie z poparciem komitetu wyborczego przez osobę niepełnosprawną lub w podeszłym wieku nie wynika wcale, że rzeczywiście te okoliczności przesądziły o nieczytelności danych w którymkolwiek z zakwestionowanych przypadków. Brak jest też podstaw, aby przyjmować, że negatywna weryfikacja podpisów mogła wynikać z tego, kto – np. osoba niepełnosprawna czy w podeszłym wieku – wyraża takie poparcie, nie zaś z analizy samego złożonego podpisu.

Nade wszystko jednak, ustawowe kryteria prawidłowości podpisów składanych przez wyborcę popierającego listę kandydatów określają art. 209 § 2 i 3 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego, wyborca

udzielający poparcia liście kandydatów składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL. Wskazany przepis przewiduje zatem, że złożenie podpisu (niekoniecznie czytelnego) potwierdza wolę wyrażenia poparcia danej listy kandydatów przez osobę, której dane – ujawnione w postaci czytelnie wpisanego nazwiska i imienia, a także adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL – zostały ujawnione. Konieczność podania wszystkich przewidzianych ustawą elementów identyfikujących wyborcę niewątpliwie wymaga dochowania odpowiedniej staranności. Celem tej regulacji jest jednak jednoznaczne potwierdzenie, że określony w wykazie wyborca popiera inicjatywę zgłoszenia listy zawierającej nazwiska konkretnych kandydatów, w tym samym okręgu, w którym jest uprawniony do głosowania. Wprowadzenie przez ustawodawcę wymogu czytelnego wpisania nazwiska, imienia i pozostałych danych określonych w art. 209 § 2 Kodeksu wyborczego, nie może być w żadnym razie odczytywane jako dyskryminujące osoby, które mogą mieć – także z obiektywnych przyczyn – określone trudności z dochowaniem właściwej formy dokonywanych wpisów. Ustawodawca nie przesądza konkretnej postaci „czytelnego” wpisu, a jedynie wymaga, aby ujawnione dane, potwierdzone następnie podpisem wyborcy, pozwalały na jego niewątpliwą identyfikację. PKW, zarówno w informacji opublikowanej w dniu 10 sierpnia 2019 r., jak i wytycznych przyjętych uchwałą z dnia 12 sierpnia 2019 r. wskazała m.in., że przy podawaniu informacji dotyczącej adresu zamieszkania wyborca może posługiwać się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem nazwy miejscowości. Może stosować odnośniki do adresów ujawnionych przy innych nazwiskach (jeżeli zamieszkują pod tym samym adresem), może posługiwać się także skrótami odnoszącymi się np. do określenia ulicy, na jakiej mieszka. Biorąc to pod uwagę należy stwierdzić, że udzielanie poparcia stosownie do wymogów ustawowych, wyjaśnionych szczegółowo w informacjach PKW, dopuszcza różne praktyczne sposoby działania wyborców. Także tych, którzy mają trudności z samodzielnym czytelnym wpisaniem wszystkich danych wymaganych ustawą.

W świetle poczynionych ustaleń, bezpodstawnie przypisuje się działaniom OKW nierzetelność lub brak obiektywizmu. Ustawowym zadaniem tego organu jest

bowiem stwierdzenie czytelności podpisów poparcia wyborcy niezależnie od tego, kto i w jakich okolicznościach dokonał konkretnego wpisu jego danych. W związku z tym, niedopuszczalne, nierzetelne i nieobiektywne byłoby ze strony OKW uznanie poparcia udzielonego przez osobę, której dane nie zostały czytelnie ujawnione na liście poparcia, na podstawie domysłów co do hipotetycznej niepełnosprawności lub podeszłego wieku osoby wskazanej na liście poparcia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy nie mógł przychylić się do zarzutów podniesionych przez Skarżącego i z tego względu, na podstawie art. 218 § 3 zd. 2 Kodeksu wyborczego w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.